

Voorjaar **2022**

31ste jaargang

DE GROENE AVEREESTER



Dedemsvaart / Balkbrug

Uitgave: tuinvereniging "Avereest"

Colofon:

Ingeschreven bij de **Kamer van Koophandel** onder nummer 40059716

Bankrekeningnummer (Rabobank) **NL93RABO 0312951906**

Contributie per jaar:	€7,00
Pacht per are	€16,00
Inschrijfgeld	€5,00
Borg	€15,00

Samenstelling bestuur:

Voorzitter : Aliejenne Beumer, 06 19843250
j.a.beumer@gmail.com

Secretaris: Marja Koldenhof, 06 15476755/ 615930
jjmkoldenhof@hotmail.com

Penningmeester : Jan Siegers, , 06 43234683
j.siegers1@home.nl

Daan van den Bosch 06 49392673
tuintjeaandebalk@gmail.com

Hidde Hazekamp, 0523 614299
gh.hazekamp@gmail.com

Hilda van der Heyden, 0523 612377 / 06 45311121
vanderheydenjos@hotmail.com

Jan Vogelzang, 0523 615114 / 06 13177104
janvogelzang@home.nl

Kascommissie:

Harry ten Brink en Janny de Boer

Website:

www.tuinverenigingavereest.nl

Redactie:

Willem de Boer 612767
willemdboer@kpnplanet.nl

Klaasje Niks 614962
niks@t-mobilethuis.nl

Tineke Poortman 614182
tinekepoortman@gmail.com

Druk: De Stuw

VAN DE REDACTIE



Nieuw logo

Ons redactielid Klaasje is bezig geweest een nieuw logo voor de voorpagina van de Groene Avereester te ontwikkelen. Deze komt nu na zes jaar het oude logo vervangen en op de omslag te staan. Tevens is meteen deze pagina verder aangepakt. Het is moderner en kan zo weer jaren mee.

Complex Ommerkanaal verdwijnt

Oeps... Ons tuincomplex aan het Ommerkanaal gaat verdwijnen.

Het complex is in het bezit van de gemeente en die wil er t.z.t woningen bouwen. Het grondgebied daarvan wordt naar het westen en noorden uitgebreid. .

Nee, morgen nog niet en volgend jaar ook nog niet, maar in 2025 zullen de eerste stappen daartoe worden gezet.

Gelukkig heeft ons bestuur goede contacten met Plaatselijk Belang in Dedemsvaart en met het gemeentebestuur, aldus de a. s. nieuwe voorzitter Daan v.d. Bosch.

Voor een situatieschets zie volgende bladzijde.

Verbindingen en omzien naar elkaar.

Dat is het thema van onze regering. Een mooie ambitie. Kunnen wij daar wat mee in kleine kring? Tijdens het bezoek van onze toekomstige voorzitter aan de redactieleden (hij ging bij elk afzonderlijk op bezoek) kwam dit ook ter sprake.

Ja omzien naar elkaar en elkaar helpen. Er is bijvoorbeeld eigenlijk weinig contact met de bestuursleden. Als je een tuintje hebt in de nabijheid van en bestuurslid, dan kun je nog wel eens een babbeltje maken .m.b.t. opmerkingen en suggesties aan het bestuur.

Daan vond ook dat het beter kan en wil daaraan werken.

De redactie hoopt, dat het resultaat heeft. Hij zal over dit onderwerp een bijdrage leveren.

Digitaal of papier?

Voor de jaren 2020 is in de toenmalige redactie al eens besproken om de de Groene Avereester digitaal uit te geven. Dit om de drukkosten te besparen. Gelijktijd bleek ook dat een aantal leden geen computerfanaten was en dus niet digitaal ging lezen. Anderen wilden een papieren exemplaar in handen hebben. Wel werd het bestuur ingelicht over de ideeën van de redactie en daar bleef het bij. Toch nog eens weer proberen?

Dank aan degenen die een bijdrage aan dit nummer hebben geleverd. Zo blijft de inhoud afwisselend.

De redactie heeft weer haar best gedaan een mooi nummer in elkaar te zetten en heeft geprobeerd er een nummer van te maken “voor elck wat wils” en wenst iedere tuinder een goed seizoen toe.

De redactie

Beste medetuinders,



Zoals jullie waarschijnlijk al weten heeft Aliejenne Beumer de voorzittershamer overgedragen en mag ik tot de algemene ledenvergadering het voorzitterschap ad interim vervullen. Naast de functie van voorzitterschap is ook de functie van penningmeester overgedragen (ad interim) aan Frans van der Poel. Jan Siegers is jarenlang bestuurslid & penningmeester geweest en heeft het stokje overgedragen. Ook heeft Hilda van der Heyden als algemeen bestuurslid afscheid genomen en zijn respectievelijk Arend Schoemaker en

Monique Melenhorst het team komen versterken.

Graag vraag ik aandacht voor de tomeloze inzet van de vrijwilligers die op de tuin, kascommissie, redactie of voor de website met hart en ziel zich hebben ingezet. Zonder hen zouden we er niet zo'n mooie vereniging hebben. Uiteraard zou ik in dit schrijven ook graag gebruikmaken om een oproep te plaatsen aan hen die graag het team van vrijwilligers willen versterken, dit kan op allerlei manieren: van een leuk stuk schrijven voor de Groene Avereester, organiseren van de open tuin dag of het meehelpen met het onderhouden van de paden, boswal, heggen, vlindertuin. Een leuke bijdrage dmv een foto/column voor de website wordt ook gewaardeerd.

Naast alle bestuurlijke veranderingen zijn er grote vraagstukken die ons bezig gaan houden de komende jaren. Denk bijvoorbeeld aan de bouwplannen van de gemeente bij het Ommerkanaal, het aanvullen van ons ledenbestand, updaten huishoudelijk reglement en de WBTR (Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen) deels implementeren om zo maar eens iets te noemen.

Gelukkig kunnen we na een lange periode weer samenkomen om deze onderwerpen met elkaar in een algemene ledenvergadering te bespreken en om met elkaar ideeën tot voorstellen te maken. Daarnaast hopen we ook de nieuwe leden van het bestuur te benoemen. Omdat Frans en ik ad interim zijn wil dit niet zeggen dat we automatisch gekozen worden, iedereen kan zich voor de ledenvergadering kandidaat stellen voor deze functie (penningmeester, bestuurslid en voorzitter).

Als laatste wil ik graag benoemen dat we een vereniging zijn, dat weten we allemaal natuurlijk wel maar ik zou graag het woord vereniging willen uitlichten. We hebben ons namelijk verenigd in een groep mensen met een verenigd doel, namelijk tuinieren. Dat we allemaal een andere visie hebben op het tuinieren weten we, maar het verbindt ons ook. Het woordenboek zegt over een vereniging dat het een verbond, broeder/zusterschap, coöperatie, eenheid of ambachtsgilde is. Prachtige woorden voor een mooie hobby mijns inziens.

Verder wil ik u allen een fantastisch vruchtbaar en prachtig tuinseizoen wensen en dat de opbrengsten zijn zoals we hopen.

*Bij het inbrengen van dit stuk is bekend geworden dat de algemene ledenvergadering is gepland op dinsdag 12 april 2022. De uitnodiging hiervoor volgt.

Met groene groet,

Daan van den Bosch



Het gearceerde deel zou de woonwijk moeten worden. Die grond moet de gemeente nog aankopen..

Het witte vlak is ons volkstuincomplex en dat heeft de gemeente al in haar bezit, want dat pachten wij van de gemeente



Waarom de aardappels steeds op een andere plek poten?

Wel, dat is om ziekten te voorkomen. Vandaar dat de tuin vaak in drieën wordt verdeeld, zodat er elk jaar op een andere plek de aardappels worden gepoot.

Dit jaar is het noordelijk deel aan de beurt waar gepoot moet worden.

Combinatieteelt

Combinatieteelt, het slim combineren van gewassen, kan meerdere voordelen met zich meebrengen. Eigenlijk doen veel tuinders dit al met aardappelen en met kool (lees aaltjes en knolvoet).

Maar doordat er bij combinaties een diverser beeld ontstaat van zowel het plant als dierlijk leven in de tuin worden ongedierte en andere plagen sneller op een natuurlijke wijze in evenwicht gehouden. Ook komen daarmee plantenziektes minder snel voor.

Bepaalde gewassen trekken ongewenste beestjes juist aan, zodat ze niet op het hoofdgewas terecht komen, of stoten ze juist af en vormen zo een afschermende wal.

Voedingsstoffen

Daarnaast zorgt slim combineren voor diversiteit van de gewassen die daardoor niet allemaal elkaars voedingsstoffen zullen gebruiken. In die zin kan het dus ook leiden tot meer opbrengst, omdat de grond efficiënter wordt gebruikt. Daarnaast geven alle wortels bepaalde zuren af bij de opname van voedingsstoffen. Deze kunnen ook van groot effect zijn op naburige planten, en de manier waarop ze zelf voedingsstoffen kunnen opnemen. Bij intensieve combinatieteelt is het logischerwijs ook belangrijk om na te denken over het door wisselen van gewassen en op tijd te bemesten. Maar denk ook eens aan bijvoorbeeld het feit dat tuinbonen stikstof bindt aan de wortels middels die bolletjes aan de wortels. Vervolgens kun je het jaar erna een plant zaaien die juist extra stikstof nodig heeft.

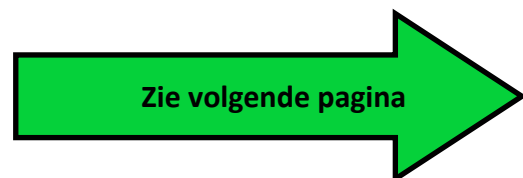
Bij tuinieren wordt meestal gebruik gemaakt van rijen. Het loont dan om op elke rij een ander gewas te kweken. Een eerste slimme keuze zou in sommige gevallen kunnen zijn om hoge en lage groente te combineren, zoals stokbonen naast courgettes. De bonen kunnen dan allemaal evenveel zon opvangen terwijl de courgettes juist gebaat zijn bij wat meer luwte.

Vaak leveren slimme combinaties van gewassen dus een betere groei, oogst en smaak op.

Op de volgende pagina een paar voorbeelden van combinaties die goed en minder goed gaan.
(Groen zijn goede combinaties, rood = minder goed)

Met groene groet,

Daan van den Bosch



Goede combinaties	
Aardappel	met afrikaantjes, erwten, bonen en
Aardbei	met afrikaantjes, stambonen, sla, spinazie, knoflook, borage
Andijvie	met venkel
Asperge	met tomaat, peterselie en afrikaantjes
Aubergine	met marjolein
Bloemkool	met oregano
Bonen	met selderij, salie, worteltjes, bloemkool,
Bieten of krotten	met ui, stambonen, dille, selderij, koolrabi
Dille	met worteltjes, prei, rapen, salie, venkel,
Erwten	met bonen, worteltjes, prei, rapen, salie, venkel en selderij
Koolrabi	met selderij
Komkommer	met dille, knoflook, selderij en venkel
Meloen	met knoflook en Oost-Indische kers
Prei	met bonen, worteltjes, erwten en rapen
Radijs	met peterselie
Rapen	met bonen, worteltjes, prei en peterselie
Selderij	met prei, kool, en basilicum
Sla	met kervel, dille, venkel, worteltjes, rapen
Spinazie	met selderij
Spaanse Peper	met basilicum, knoflook en bieslook
Tomaten	met peterselie, basilicum, bieslook
Tuinboon	met dille en bonenkruid
Ui	met worteltjes, rode bieten, tomaten, ka-
Worteltjes	met sla, erwten, dille, bieslook en knoflook
Slechte combinaties	
Aardappelen	met tomaten, rozemarijn, munt, tijm en
Aardbeien	met kool
Bloemkool	na spinazie
Bonen	met venkel, ui, sjalotten, knoflook, en gla-
Erwten	met ui, knoflook en wijnruit'
Sla	met peterselie
Tomaat	met venkel en koolrabi
Ui en knoflook	met bonen en kool

ONKRUID VERGAAT, BESTAAT NIET: Hondsdraf

Hondsdraf is een kruipende, geurende plant die behoort tot de lipbloemenfamilie. Voor de ene tuinierder is het onkruid en de ander ziet het als aanvulling. In dit stukje benoemen we de positieve punten van hondsdraf.

- De hondsdraf bloeit vanaf ca april tot eind juni, op dit moment in het jaar zijn er niet veel bloemen en is daarom een belangrijke voedselbron voor bijen. Heb je voor je gevoel teveel hondsdraf dan zou je het na de bloei kunnen verwijderen en alleen op die plekken laten staan waar jij het wel oké vindt dat het daar bloeit en groeit.
- Wied je het weg, dan kun je er ook mee mulchen. Leg het met de wortels naar boven op de grond.
- De hondsdraf is een bodembedekker, dit voorkomt erosie van de grond, het houdt het bodemleven gezond.
- Van de verse blaadjes kun je thee trekken; gemengd met verse citroen-melisse en wat honing is die erg lekker.



Wist je dat?



Voor de zestiende eeuw werd hondsdraf gebruikt voor het helder maken van gistend bier. Later werd hiervoor hop gebruikt.

Kransen en vlechten werden vroeger gemaakt van hondsdraf voor de viering van St.Jan op 24 juni.



GRASLENGTE

Waarom is het belangrijk om een gezonde lengte gras te behouden.

Niet gemaaid gras houdt de grond op statische 19,5°C; een gras op 10 cm houdt de grondtemperatuur op 24,5°C; kale grond midden in de zomer stijgt tot ruim 40°C.

(bron: #wedontdeservethisplanet)

=====

Bewaar een appel voor de dorst,
Maar maak 'm niet al te groot,
Want voor je ervan genieten kan...

Ben je misschien al dood.

=====

De viool staat met z'n soortgenoten
min of meer samengeperst.
Toch voelt hij zich niet ongelukkig...

't water wordt dagelijks ververst.

(Twee kleine gedichtjes van Toke Thomas)



NADENKERTJES



- * Geluk komt vanzelf aanwaaien, je moet alleen wel in de wind gaan staan.
- * Alles waar “te” voor staat is slecht, behalve tevreden en tequila .
- * Ik mocht van de dokter nog maar vier biertjes per dag, nu heb ik zes dokters .
 - Ware bescheidenheid is als niemand weet, dat je bescheiden bent.
- * Ik ben de baas in huis! En ik heb toestemming van mijn vrouw om dat te zeggen.
- * Ik maak me geen zorgen over de toekomst. Ze komt snel genoeg.
- * Als je kunt delen, kun je ook vermenigvuldigen.
- * We leven allemaal onder dezelfde hemel, maar we hebben niet allemaal dezelfde horizon.
- * De meeste mensen willen niet eerder zwemmen voordat zij het kunnen.
- * Als je denkt dat je te klein bent om invloed te hebben, dan heb je nog nooit de nacht doorgebracht met een mug in je slaapkamer.
- * Wie over elke stap nadenkt, staat stil
- * Facebook is als gearresteerd worden: alles wat je zegt kan en zal tegen je gebruikt worden.
- * Ik ga altijd recht door zee, maar ik verander dikwijls van zee.
- * In tijden van nood, vallen veel vrienden door de mand.

Dat was het weer

Over twee randfiguren en slechte plannen van de gemeente



Vogelparadijs op complex Ommerkanaal. Opgeruimd voor woningbouw ?

In voorgaande afleveringen van “De Groene Avereester” heb ik het regelmatig gehad over het inrichten van een vogelvriendelijke moestuin en over het belang van (fruit) bomen, heggen en singels in de nabijheid van de tuin. In dit artikel aandacht voor twee vogels die je in de komende broedtijd in een met houtsingels omheind complex (zoals aan het Ommerkanaal) kunt verwachten, al is de ene soort wat kritischer dan de andere. Het gaat om de heggenmus en de gekraagde roodstaart.



Rommelhoekjes zijn populair

Om maar met de “gewoonste” bewoner te beginnen : de heggenmus. De grootste kans om dit bescheiden en onopvallende vogeltje in je tuin te hebben is langs de randen van het complex. Deze stiekeme schuifelaar houdt niet van strakke tuinen, maar van rommelhoekjes, bosjes, houtwallen en takkenrillen. Als een schichtige muis beweegt de

heggenmus zich onder de (bessen)struiken tussen de bladeren en takjes op zoek naar insecten, spintjes en andere bodemdieren. Opvallend gekleurd is ie niet, maar in het zonnetje is de blauwgrijze kop en borst én de bruingestreepte rug prachtig om te zien. Veel mensen hebben nog nooit een heggenmus gezien (of herkend). Dat zegt veel over zijn verborgen leefgewoonte, want het is één van de talrijkste broedvogels in ons land. In de winterperiode schakelt de vogel deels over op kleine zaden. Dan laat ie zich vaak bij voedertafels zien. Meestal op de grond.

Veeleisend vogeltje



Dan de gekraagde roodstaart. Helemaal niet zo talrijk en in tegenstelling tot de heggenmus juist wel erg opvallend. Vooral de mannetjes zijn een lust voor het oog: orangerode borst, zwarte keel, wit voorhoofd, grijze kruin en rug, en een roestrode staart die voortdurend trilt. Het vrouwtje is wat minder gekleurd, maar heeft ook zo'n mooi gekleurd staartje. Een broedende gekraagde roodstaart in jouw tuin zegt iets over de ecologische kwaliteit van de plek. Is de toename van visotters een indicator voor de verbeterde waterkwaliteit, de aanwezigheid van een gekraagde roodstaart betekent dat je in je tuin goed bezig bent. De vogel legt de lat namelijk behoorlijk hoog

als het over zijn favoriete leefgebied gaat. Dat biotoop is het oude kleinschalige boerenland met boomgaarden, erfranden, knoestige boomstammen, houtsingels en rommelhoekjes. Juist daar is het voedselrijk. Het barst er van de kleine beestjes. Bovendien zijn er holle ruimtes om te broeden. Een groentetuin kan in de loop van de tijd uitgroeien tot dat oude boerenland in het klein. Langs de noordelijke rand van het complex aan het Ommerkanaal is dat een beetje het geval : houtsingels, (oude) fruitbomen, takkenrillen, rommelhoekjes e.d. Veel variatie en daardoor een hoog voedselaanbod voor vogels. Dat de laatste zomers een paartje gekraagde roodstaarten hier een nestkast zoekt om jongen groot te brengen is prachtig om te zien. Zo gewoon is een gekraagde roodstaart in je tuin ook weer niet.

Gemeente Hardenberg en biodiversiteit

De gemeente Hardenberg zegt op haar website : *“Wij werken al een tijd aan het verbeteren van de biodiversiteit. Dat doen we op allerlei verschillende manieren”*



Dat klopt ook wel. Als voorbeelden worden genoemd: het ophangen van nestkastjes en vleermuiskasten, minder maaien (kiezen voor ecologisch bierbeheer), subsidie verlenen voor kleinschalige natuurprojecten, inheemse bomen en struiken planten, enz. Goed bezig!

Wat is zo'n opmerking waard ?

Maar.....wat zegt zo'n opmerking over het verbeteren van biodiversiteit als je als gemeente plannen hebt om een bijna 40 jaar oud groentetuincomplex met een vlindertuin, oude boomgaarden, houtsingels e.d. weg te schuiven voor woningbouw ? Hoe ouder een complex, des te waardevoller het ecosysteem dat zich daar heeft gevormd. Talloze vogelsoorten, (kleine) zoogdieren, insecten, allerlei inheemse bomen en struiken, bloeiende kruiden (vlinderplanten) in de zomer, enz.

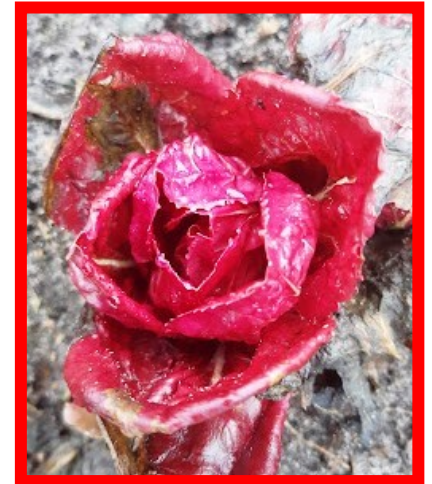
De aanwezigheid van vogelsoorten als gekraagde roodstaart en ransuil zegt hoe bijzonder het terrein is. Dan hebben we het nog niet eens over het plezier en het produceren van gezond voedsel dat je bij een heleboel mensen wegneemt ! Dus gemeente, ga bouwen op de intensief bebouwde, verzuurde en vermeste agrarische eco-woestijnen en laat de groene parels in de gemeente met rust !

Jan D.

Twee vergeten groenten in de picture!

Ditmaal twee vergeten groenten onder de aandacht die hun wortels (oorsprong) kennen in het Middellandse zeegebied. Maar niet getreurd, ook in Nederland zijn deze twee gewassen goed te telen, o.a. in onze volkstuin te Dedemsvaart of Balkbrug. Onze ervaring: beide groenten telen we al heel lang op ons stukkie grond, en tot volle tevredenheid.

(1) Roodlof: een bladgroente afkomstig uit de cichorei familie. Het is ontstaan uit een kruising tussen witlof en radicchio rosso. En heel prettig, er zijn twee teelten mogelijk, zomer en winterteelt. Oorspronkelijk seizoen: oktober t/m mei. Foto uit eigen tuin: januari 2022. De smaak van roodlof is iets pittiger dan die van witlof en is rauw in een salade op z'n best. Meer weten? Zoek op internet onder **roodlof**, zo ook voor een heerlijk recept.



Teeltwijze roodlof (Bron: boek Ecologisch tuinieren)

Er zijn twee typen roodlof en ook twee teeltwijzen, afhankelijk van het type. A: roodlof van Chioggia, dat geoogst wordt in september-oktober. B: roodlof van Verona, dat pas na de winter geoogst wordt. Beide types zaai je niet vroeger dan medio juni om het doorschieten te voorkomen. Roodlof zaai je ter plekke op rijen die ongeveer 30 cm uit elkaar liggen. Na de opkomst dun je uit tot op 20-30 cm in de rij. Net zoals bij groenlof zijn de roodlof-rassen weinig uniform: eenzelfde ras kan gewassen geven die onderling enorm verschillen van vorm, bladkleur en krop-grootte. Wij vinden dit wel heel verrassend om te zien. U ook?

(2) Palmkool: het gewas is van oorsprong ook afkomstig uit het Middellandse zeegebied en wordt vooral in Italië (Toscane) veel gegeten. Onder meer als ingrediënt van de minestrone en ribollita. De Italiaanse naam is cavol nero (zwarte kool). Dit vanwege het zeer donker gekleurde blad. Meer weten? Zoek op internet onder **palmkool**. Daar vindt u ook een scala aan recepten (merendeels gekookt). Wat kiest u?



Foto palmkool uit eigen tuin: eind januari 2022. eens knolselderij, winterwortelen, paprika en ui of sjalot. Maak de vegetarische maaltijd compleet met bijvoorbeeld champignons of kaas. Tip: snij wel al de groenten voor een roerbak heel fijn (anders is het vermoeiend kauwen). Eet smakelijk.

Tineke Poortman

Tineke heeft een recept om palmkool te gebruiken, maar Klaasje Niks kan er ook wat van.

Zie recept op de volgende bladzij.

Noedels met palmkool en mango-kipspiesjes:

Een recept, waarvan je in het voorjaar nog mooi de ingrediënten kunt gaan zaaien, dat is slim!

Je kookt voor ca 3 personen en de bereidingstijd is ca 20 minuten.

Je hebt nodig:

250 gr eiermie
500 gr palmkool
300 gr geschilde bospenen
2 tenen knofflook
300 gr kipblokjes
3 eetlepels Thaise groene curry
6,5 eetlepel sesamololie
1 eetrijpe mango
4 eetlepels sojasaus
2 eetlepels geroosterde sesamzaadjes



Zo maak je het:

*Bereid de mie volgens de aanwijzingen op de verpakking en laat uitlekken. Verwijder de harde nerven uit de koolbladeren en snijd de kool in reepjes van 2,5 cm. Snijd de bospeen in schuine plakjes van 0,5 cm. Snijd de knoflook fijn.

*Meng de kip, curry, 1,5 eetlepel olie, peper en ietsjes zout in een kom. Schil de mango en snijd het vruchtvlees in stukjes van de pit. Rijg de mango en kip om en om aan sateprikkers. Verhit een grillpan en grill de mango-kipspiesjes 10 min, rondom. Keer regelmatig.

*Verhit ondertussen 3 eetlepels olie in een wok en roerbak de kool, bospeen, knoflook, peper en ietsjes zout 5 minuten. Doe de mie, de rest van de olie, de sojasaus en het sesamzaad erbij in de wok en bak 3 minuten nog even door. Serveer de noedels met de mango-kipspiesjes.

**Palmkool is iets pittiger dan onze vertrouwde boerenkool. Je kunt dus ook boerenkool gebruiken ipv de palmkool.*

**Wil je het veganistisch koken, dan vervang je de kip door tofu die je dan in blokjes snijdt en verder net zo verwerkt als de kip.*

Eet smakelijk!

Wie eet wat?

Van alle **groenten** wordt de tomaat **wereldwijd** het **meest gegeten**. En ook in België lusten we er wel pap van, of beter gezegd, soep, sap, saus, snack of salade. Een gemiddelde Belg eet een ruime zes kilo tomaten per jaar, het equivalent van zestig verse tomaten.

Tomaat de vaakst gegeten groente, gevolgd door sla, komkommer, wortel en paprika. De lijst met meest gegeten groenten wordt ook aangevoerd door tomaat, gevolgd door wortel, sla, groentepakket en komkommer. De lijst van België, Duitsland en Nederland met vaakst gegeten groenten komen redelijk overeen, maar in Engeland wijkt het menu wat af; zij eten wat vaker maïs en witte bonen in tomatensaus.

Nederlanders eten drie keer per week aardappels

We mogen de zeevaarders die de aardappel in de vijftiende eeuw uit Zuid-Amerika meenamen wel dankbaar zijn. Nog steeds eten we het knolgewas zo'n drie tot vier keer per week, met ernaast een lapje vlees en een schep groente. Dat vlees komt het vaakst van het varken, in de vorm van gehakt.

De groente op ons bord bestaat het vaakst uit tomaat, ui en bloemkool. Verder trakteren we onszelf graag op een bord rijst of pasta, dat staat zo'n een tot twee keer per week op het menu.



Welk gerecht eten we nu het vaakst? Maar welke combinatie ligt er nu het meest op het Nederlandse bord? Aangezien bloemkool een van de meest gegeten groenten is en we het vaakst varkensgehakt eten, concluderen wij (voorzichtig) dat bloemkool met gehaktballen en aardappels het meest gegeten Nederlandse avondmaal is.

Rijst is in een groot deel van de wereld het meest gegeten hoofdvoedsel. Vooral in Azië wordt rijst veel gegeten. Wereldwijd eet men zo'n 56 kilo rijst per jaar! In ontwikkelingslanden ligt de consumptie aanzienlijk hoger. In Myanmar eet men per hoofd van de bevolking 236!! kilo rijst. In Nederland ligt het aantal kilo's rijst wat jaarlijks gegeten wordt een stuk lager, 4.5 kilo per Nederlander per jaar. Dit ligt onder het Europese gemiddelde van 5.5 kilo. In vergelijking: Nederlanders eten zo'n 89 kilo aardappels per hoofd per jaar. Rijst groeit echter ieder jaar in populariteit.



Sprinkhanen

In China kweken ze peren, die op babies lijken



Er lag nog een bijdrage van Hermen Ketel in het archief van de redactie Die is dit keer opgenomen in dit nummer.

Zoete bataat.



De zoete bataat is van oorsprong een tropisch gewas. Maar doordat het hier steeds wat warmer wordt en met een beetje geluk een lang seizoen kan deze vreemde eend in de bijt hier makkelijk groeien. De teelt kan beginnen in april/mei als je de plantjes koopt in de winkel. Maar men kan ook zelf plantjes stekken van een zoete bataat ras waarvan je weet dat hij in Nederland kan groeien. Als je zo'n bataat in handen hebt dan begin het al in januari/februari. Je vult een vaas met water waar de knol in past. Zorg ervoor dat het water halverwege de knol komt. Elke week ver- vers je het water. Na een paar weken tot maanden zie je op de knol wortels en uitlopers ontstaan. Als de uitlopers 15 cm lang zijn knip je ze 2 cm boven de knol af. Zodat de knol kan blijven uitlopen en jij nieuwe stekken kan maken. De afgeknipte stekken zet je op

water zodat ze wortels vormen. Als ze zover zijn pot je ze op. Zo krijg je een hele verzameling jonge planten die je verder laat groeien (warm) in bijvoorbeeld een kas. Ze kunnen niet tegen vorst en daarom plant men ze na half mei (na ijsheiligen) op een afstand van 40 cm bij 40 cm. Ze houden van een zonnige en vooral warme plek. Voor een goede oogst kan het helpen om stenen bij de voet van de plant neer te leggen. Zodat de stenen nachts de warmte afgeven die ze overdag hebben opgeslagen. In de zomer zullen ze flink groeien en de bodem bedekken. Van oorsprong is het namelijk een klimplant. Je hoeft alleen wat onkruid te plukken. Men kan eventueel de topjes, bladeren en later de winde achtige bloemen gebruiken in de keuken. Rond oktober/november als de planten flink zijn afgestorven of bij de 1e vorst kan je gaan rooien. Voor de smaak helpt het alvorens het eten de knollen eerst een paar weken op een droge en niet al te koele plek weg te leggen. Een trapkast of onverwarmde slaapkamer met 15 graden is voldoende. Tegen het uitdrogen kan men ze in een zak doen. Bon appetit!

Yacon

De Yacon, ofwel Appelwortel is een gewas dat van origine uit het Andes gebergte in Zuid Amerika komt. Het is daarom ook een gewas die niet tegen vorst kan. In principe is het een gemakkelijk gewas mits je hem net als een dahlia behandelt. Hij kan op elke grond staan, houdt van de zon en heeft een lang groeiseizoen. Men plant de paarse broedknollen begin april in potten om ze dan binnen achter een zonnig raam op te kweken. Niet te warm (anders zijn ze bij het planten wat slungelig), een onverwarmde slaapkamer op het zuiden doet het goed. In mei na de ijsheiligen kan men de jonge Yacons planten op een afstand van 75 cm bij 75 cm. Het is een plant die gemakkelijk 1,5 m hoog kan worden en in goed jaar aan het einde zelfs 2 m. Eenmaal geplant heb je er eigenlijk geen omkijken naar, alleen wat onkruid plukken en misschien wat ondersteuning als dat nodig is. Je zou eventueel wat bladeren kunnen drogen voor de thee en de stengel zou je als bleekselderij kunnen gebruiken. Ergens in september/oktober komen als je geluk hebt de eerste gele bloemen. Wist je dat het verre familie van de zonnebloem is? Dat kan je aan de bloemen zien.



(vervolg Yacon)

Het is een teken dat de wortels al aan het vormen zijn. Maar men moet wachten tot de eerste echte vorst, zodat het bovengrondse deel geheel afsterft. Op dat moment wip je de plant voorzichtig uit de grond met een spitvork. Pas op! De grote eetbare dahlia achtige knollen breken gemakkelijk. Bij de Yacon gaat het juist om die knollen. De plant slaat daar zijn reservevoedsel in op. Verder vindt men bij de stengels de paarse broedknollen.

Dat zijn de toekomstige planten voor volgend jaar. Scheid ze van de stengels en bewaar ze net als de andere soorten knollen op een koele droge en vorstvrije ruimte in bijv. een grote speciekuip met potgrond/compost erin. Ze moeten helemaal bedekt zijn, anders drogen ze uit. Zo kan men de hele winter verse Yacon eten. Bij de oogst zijn de grote knollen nog niet echt genietbaar en zoet. Om dat te bereiken moet men nog paar weken geduld hebben zodat ze kunnen afrijpen. Men kan de knol stoven en bakken, maar hoofdzakelijk wordt hij rauw gegeten. Dan lijkt het op (wat de naam al doet vermoeden) een appel. Er kan zelfs siroop van gemaakt worden, waardoor het een suikervrije suikervervanger is! Oftewel er kan van alles, dus experimenteer je raak!

Aardpeer



Even voorstellen: De aardpeer is een zogenaamde vergeten groente: Voordat de aardappel in de 16e eeuw naar onze contreien werd verscheept, had de aardpeer de rol wat de aardappel nu voor ons heeft. Het was vooral in het najaar een hoofdbron van voedsel. De aardappel heeft die rol overgenomen omdat het een gewas is: dat jaar rond gegeten kan worden door zijn bewaartijd, een gladde schil heeft en bovengronds wat kleiner van formaat is. Eigenschappen die de aardpeer niet heeft. Maar daarentegen is de aardpeer gemakkelijker qua onkruidbeheer (Ze groeien gemakkelijk het onkruid voorbij). Als je ze eenmaal hebt geplant dan heb je voor het leven eten en je kan het lange gewas goed als windscherm gebruiken. De aardpeer overigens familie van de zonnebloem: als je een bloeiend ras hebt dan

kan je rond de zomer genieten van kleine zonnebloemachtige bloemen.

Zo teel je dit makkelijk gewas: planten kan vanaf het najaar tot in april wanneer ze beginnen uit te lopen. Plant ze 10 cm diep 40 bij 40 in vierkant. Ze doen het overal wel goed met lichte voorkeur voor zon. Maak gebruik van de lengte van het gewas, want ze kunnen tussen de 2 à 3 m worden. In het begin van het seizoen zou je nog kunnen wieden en rond de zomer zou je eventueel de planten kunnen stutten met stokken en touw. Zodat ze niet omwaaien. Verder is er niet veel onderhoud aan dit gewas. Dus geniet van deze mooie verschijning met bloemen. Als de plant in het najaar afsterft is dat het teken dat je kan oogsten. 1 plant kan wel 10 knollen voortbrengen. Rooi elke keer de hoeveelheid wat je op dat moment nodig hebt, want buiten de grond drogen de knollen snel uit. Je zou ze eventueel in een keer kunnen rooien en dan inkuilen. Dit kan je wederom tot april doen. En dan lopen de knollen die je over het hoofd hebt gezien uit en nemen ze de plek in van de het oude gewas. Het is geen probleem als het de vaste plek is van de aardpeer. Zo heb je hem voor het leven. Als je er echt zeker van wil zijn, kan je altijd op dezelfde of een andere plek een mooie aardpeer in de grond stoppen.

En nu: wat kan je er mee? Je kan hem als aardappel gebruiken maar hij is ook rauw geraspt heerlijk in een salade. Oftewel een alleskunner! Veel tuin/eetplezier ermee!

Als u nog aardpeerpoters nodig hebben. Dan kunt u ze bij mij krijgen. Ik heb er namelijk zat van. Interesse? Contact me op dit nummer: 0651645760

MOESTUINIERN ZONDER TE SPITTEN

(gelezen op internet)



Gaan we de spade inruilen voor de cultivator?

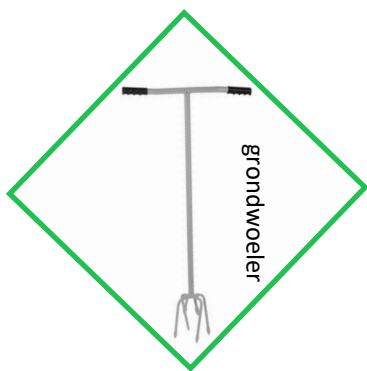
Met de spade wordt er gespit en de grond volledig gekeerd waardoor zowel de bodemstructuur als het zeer belangrijke bodemleven een flinke knauw krijgt. Planten groeien immers optimaal wanneer er een perfect ecologisch evenwicht in de tuin wordt gecreëerd. En zeg nu zelf, nergens willen we deze optimale groei meer stimuleren, dan in onze groentetuin.

Het belang van het bodemleven

Een gezonde moestuinbodem is volledig verzadigd met schimmels en bacteriën. Deze belangrijke, zij het onzichtbare, bodembewoners zijn grotendeels verantwoordelijk voor de afbraak van allerlei dode materialen die worden omgezet in belangrijke voedingsstoffen en mineralen voor de planten.

Schimmels zijn meesters in het omzetten van dode materie naar nutriënten en mineralen, maar zij kunnen ook een samenwerkingsverband sluiten met planten waaruit beide partijen hun voordelen halen. In dit verband worden voedingsstoffen, mineralen en water uitgewisseld tussen de planten en de zogenaamde *mycorrhiza*.

Bacteriën zijn dan weer een zeer belangrijke en onmisbare schakel in de stikstofkringloop. Stikstofbindende bacteriën zijn vectoren tussen de lucht en onze planten. Ze zorgen ervoor dat de stikstof uit de atmosfeer gebonden wordt en zo door onze planten kan worden opgenomen. Ze bevinden zich dan ook aan de oppervlakte rond de wortelzone van onze gewassen.



Stilaan wordt het nu wel duidelijk waarom spitten niet altijd de juiste oplossing is. Elke laag in de bodem heeft zijn bewoners en elke bewoner heeft op zijn beurt een heel belangrijke functie. Samen vormen zij de bodemstructuur die heel belangrijk is voor het welzijn van onze gewassen. Bij het spitten van de bodem worden deze lagen ondersteboven gekeerd en wordt de bodemstructuur een echt zootje. Hierdoor moet het bodemleven, met zijn beperkt

aantal overlevende bewoners, het komende seizoen meer energie steken in het herstel van de structuur dan in de gezondheid en in de weerstand van onze planten.

Het alternatief voor spitten De grond breken met een hiervoor geschikt voorwerp is een uitstekend alternatief. Ook in de landbouw is er anno 2017 een verschuiving merkbaar en wordt er meer en meer gewerkt met machines die de bodem breken en losmaken in de plaats van alles om te keren. *Onderzoek toonde trouwens aan dat de populatie van bijvoorbeeld regenwormen een stuk hoger ligt bij een niet-keerende vorm van bodembewerking.* De diepgravende regenwormen zijn een belangrijke sleutel tot een beter waterinfiltratie en helpen uitstekend bij het verluchten van de bodem.



handcultivator

In onze tuin, de moestuin zien we de tuinders steeds meer de handcultivator of een woelvork pakken om de grond te bewerken. Hiermee breek je de grond open en maak je die luchtig zonder de verschillende bodemlagen te vermengen. De meest actieve bodemlaag, de bovenste 10 à 15 cm met schimmels en aerobe bacteriën, wordt verlucht maar blijft voor de rest intact.

KINDERSTEKJE

Suncatchers maken

Na zo'n mistroostige winter is het nu tijd voor iets vrolijks!!

Samen met de (klein)kinderen vrolijke suncatchers oftewel letterlijk zonnevangers maken van afvalmateriaal en restjes wat je nog in huis hebt liggen of kringloop. Want we zijn dol op hergebruik.

Je hebt nodig voor spiraalsuncatcher:

Een paar plastic lege waterflessen, watervaste stiften, markers in verschillende kleurtjes, schaar, stok of tak, stuk touw.

- Kleur de flessen met de stiften, gebruik verschillende kleuren.
- Knip de bodem eruit en knip de rest van de fles in een spiraal.
- Stop bij het "schouderstuk" van de fles en laat dit en de flesse-

hals heel.

- Maak er zoveel als je wilt op deze manier en schuif de flessen met de flessehals over een stok of tak. Knoop aan de stok of tak een touw en je kunt het ophangen in een boom, pergola of ergens binnen in huis. *Let wel op dat als je het buiten ophangt het watervaste stiften zijn!*



Als deze pagina wordt opgemaakt (22 febr) hebben we net twee stormen met veel regen achter de rug, nl Dudley en Eunice . Wat verlang je dan naar de lente en de zomer als je deze foto's van Willy Heimeriks ziet.



Vlinderstruik
Zweefvlieg



Onbekend



Geparisiteerde rups van
groot koolwitje



citroenvlinder

ALLES OOGSTEN

Waar tomaten onrijp giftig zijn, is het bij paprika's en pepers geen probleem om ze vroegtijdig te plukken. Ze zijn dan minder zoet, maar zelfs groen kunnen ze prima smaken. Paprika's en pepers kunnen in de herfst nog vrij lang door blijven groeien in de kas. Als de groei er uit is, kun je de resterende paprika's tegelijk oogsten. Ze zijn wel minder lang bewaarbaar.



Eet ze dus zo snel mogelijk op.

+++++

7X VORSTBESTENDIG



Kruiden zijn het lekkerst vers uit de moestuin.

De volgende soorten zijn vorstbestendig en kunnen buiten blijven. Ook gedurende de winter blijven ze smakelijk:

Bonenkruid, Hysop, Laurier, Rozemarijn, Salie, Tijm en Rozemarijn

+++++

FRISSE BLAADJES

Sla houdt het zonder nachtvorst tot diep in de herfst vol in de moestuin.

Als het kouder wordt, kan vliesdoek in de nacht zorgen voor wat extra bescherming.



Rucola

Ijsbergsla, kropsla, eikenbladsla en lollo rosso kun je ook beschermen tegen vorst door ze met een flinke kluit in de kas of platte bak te zetten. Wil je ook later in de winter nog vers groen oogsten, dan is de meer koudebestendige rucola geschikter.

+++++

GROENLOF

Het duurt nog wel even, maar aan het eind van de zomer geeft de mogelijkheid om snelle groeiers te zaaien, zoals groenlof. Het is een ouderwetse groente, die niet in de winkel verkrijgbaar is. Het is een makkelijke plant om te zaaien: op rijen en later uitdunnen.



COURGETTE OOGSTEN



De vruchten van de courgettes groeien in de zomer erg snel. Dat betekent dat de planten regelmatig water moeten krijgen en ook dat u minstens tweemaal de vruchten met een maximale lengte van 15 cm moet oogsten. Jonger oogsten is prima, maar oudere vruchten krijgen een taaiere schil en zijn minder smakelijk.

Oogsten kan door ze met een draaibeweging los te wringen of door de steel met een mesje door te snijden. (Tijdig) oogsten zorgt ook weer voor de aanleg van nieuwe vruchten.

HERFSTSLA

Sla is het hele jaar door te telen, maar in de zomer valt de teelt van kropsla vaak tegen, omdat de oogstperiode dan kort is en er soms ook nog luizen in zitten. In de herfst is de teelt wat makkelijker en voor die teelt is het zaak om tussen half juli en half augustus te zaaien. Dat kan het beste in potjes gebeuren, zodat de sla na uitplanten gemakkelijk doorgroeit. Naast gewone groene kropsla zijn ook gekleurde slasoorten heel geschikt voor de herfstteelt. Door de lagere nachttemperaturen kleuren de bladeren extra rood. (Meer informatie is kun je vinden op internet)



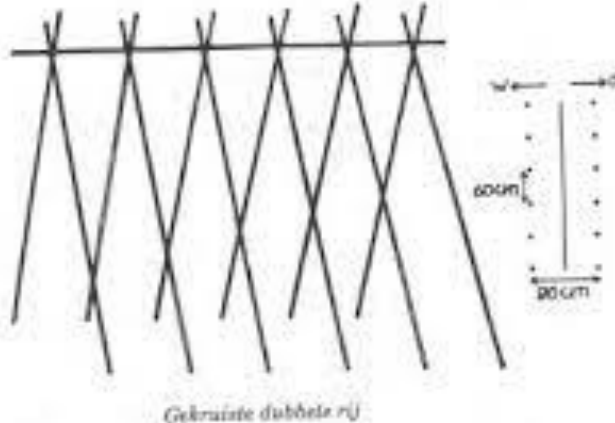
STOKBONEN (uit de praktijk)

Je ziet veel staan in onze volkstuinen: de ruiters ofte wel de stokken, waaraan de stokbonen groeien.

Wil je bijna het hele seizoen van de opbrengst genieten, doe dan het volgende: Als je 12 stokken hebt gezet, leg dan bij de eerste ruiter de eerste bonen. (Bij elke stok vier à vijf) Een maand later bij de volgende ruiter en weer een maand en later de rest. Zo heb je het hele seizoen jonge boontjes



Een ruiter



Alles voor uw dier, tuin en ruitersport!

**VAN DER GRAAF
DE MOLEN**
dier tuin en ruitersport

WE ZIEN U GRAAG

IN ONZE WINKEL!

VAN DER GRAAF DE MOLEN HOOFDVAART 97, DEDEMSVAART (0523) 612484
INFO@VANDERGRAAFDEMOLLEN.NL WWW.VANDERGRAAFDEMOLLEN.NL

Meijer

STEGERENSALLEE 67, 7701 PK DEDEMSVAART tel 638465

HET ADRES VOOR CONSUMPTIEAARDAPPELEN

Van teler naar consument, doorlopend verkrijgbaar

POOTAARDAPPELEN

Diverse soorten

KUNSTMEST

Verder verkoop van:

KLOMPEN, LAARZEN EN SCHOENKLOMPEN

Alles tegen **BETAALBARE PRIJZEN**

MEIJER

Stegerensallee 67

Tel. 638465



welkoop



- De winkel voor tuin en dier
- Deskundig advies
- Dichtbij en vertrouwd
- Altijd vriendelijke en behulpzame medewerkers

BALKBRUG

moienweg 6
Tel: 0523 - 656441



**FIJNE
PAASDAGEN
EN EEN**

bloeiend
EN
groeiend

**SEIZOEN
2022!**

*Hartelijke groeten van
de redactie*